

FAGFELLERAPPORT 2024: MASTERPROGRAMMENE I GEOGRAFI

INSTITUTT FOR GEOGRAFI, UNIVERSITETET I BERGEN

HILDE NYMOEN RØRTVEIT

Innhold

Innledning	3
Beskrivelse av de tre masterprogrammene i geografi.....	4
Opptak, søkertall og studieplasser på de tre programmene	6
Programmenes innhold og oppbygning.....	8
Programmenes profil og inndeling i ulike studieretninger	11
Programmenes organisering i tre ulike program.....	14
Oppsummering og anbefalinger	15
Vedlegg 1: Møteplan programsensor 7. og 8. februar 2024.....	17
Vedlegg 2: Oversikt over skriftlig datamateriale	18
Figur 1: Oppbygging master i geografi, studieretning naturgeografi	5
Figur 2: Oppbygging av master i geografi, studieretning miljø- og landskapsgeografi	5
Figur 3: Oppbygging av masterprogrammet i geografi, studieretning samfunnsgeografi	6
Figur 4: Utdrag fra instituttets informasjonsside om masterutdanningen i geografi.....	13
Tabell 1: Antall studieplasser og registrerte studenter på masterprogrammene.	7
Tabell 2: Tall fra opptak av studenter 2019-2023 MASV-GEO.....	7
Tabell 3: Tall fra opptak av studenter 2019-2023 MASV-MEHA.....	7
Tabell 4: Tall fra opptak av studenter 2019-2023 MASV-PHYG.....	8

Innledning

I denne rapporten er jeg bedt om å se nærmere på masterprogrammene i geografi, med særlig blikk på struktur og organisering i tre ulike program. Masterprogrammene er i dag organisert som tre studieprogram, hvor to av fordypningsprofilene på det norske masterprogrammet har et engelskspråklig «tvillingprogram» rettet mot internasjonale studenter. Dette muliggjøres uten særlige ekstrakostnader med tanke på administrative og faglige ressurser, fordi studentene på de ulike programmene følger samme studieløp. Samtidig er instituttet forholdsvis sårbart med tanke på forholdet mellom antall fast vitenskapelig ansatte og undervisningen som tilbys. Spesialiseringen innenfor tre retninger bidrar til en relativt kompleks studieportofølge både på bachelor- og masternivå. Instituttet ønsket et eksternt blikk på om masterprogrammene er organisert og bygd opp på en hensiktsmessig måte, og om det kan være noen fordeler og ulemper med andre måter å organisere masteropplæringen på. I vurderingen av masterprogrammene, ønsker instituttet også et eksternt blikk på hvordan programmene omtales og markedsføres på nettsidene.

Det er flere årsaker til at det kan være hensiktsmessig å se nærmere på programstruktur, rekruttering og markedsføring. Siden nåværende programstruktur ble etablert, har det skjedd endringer både i den faglige staben og i samfunnet ellers. Innføringen av studieavgift for studenter utenfor EU/EØS og Sveits fra høsten 2023 har for eksempel ført til en nedgang i internasjonale studenter. Ved flere universitet gjøres det derfor grep for å i større grad tiltrekke seg europeiske studenter for å kompensere for denne nedgangen. Mange steder diskuteres det også hvorvidt det er behov for en omdisponering studieplasser mellom program og institutt. På Institutt for geografi ved UiB rammes særlig masterprogrammet i Geographies of Sustainable Development, som nå kan måtte vri markedsføringen mot europeiske studenter for å fylle studieplassene. Også det internasjonale naturgeografiprogrammet rammes, da de har hatt en god del søkere fra Storbritannia.

Videre er forventningene om utdanningenes direkte kobling til arbeidslivsrelevans i større grad et tema. Hvordan studieprogrammenes arbeidslivsrelevans kommuniseres, har for eksempel mer å si for studentenes utdanningsvalg i dag enn tidligere. På Institutt for geografi har rekruttering fra bachelor og opp til master vært et viktig fokus de senere årene, sammen med en styrking av søknaden til bachelorgraden. Som følge av dette har instituttet jobbet med å synliggjøre arbeidslivsrelevans, og satt inn tiltak både for å øke rekrutteringen til bachelorprogrammet i geografi og for å bedre læringsmiljøet og oppfølgingen av studentene. SV-fakultetet har videre et fokus på å styrke masterprogrammene, som oppfølging av fakultets strategi 2023-2030. Arbeidsgruppen som ble nedsatt av fakultetsledelsen for å se på mulige tiltak som kan bidra til flere og bedre søkere til SVs masterutdanninger, beskriver en situasjon med svært få studieplasser på masternivå sammenlignet med antall bachelorkandidater (Mastersatsing – arbeidsgruppens rapport u.å.). Flere av studentene velger å ta master andre steder, enten på grunn av manglende fagtilbud ved UiB, eller fordi de ønsker å prøve noe nytt. Fakultetet ønsker derfor både å styrke søknaden til master, og se på muligheter for å øke tilveksten av masterkandidater.

En utfordring for de disiplinorienterte fagmiljøene er å imøtekomme stadig sterkere forventninger om koblinger til arbeidslivet, bredde og samarbeid på tvers i utdanningsløpet uten å miste disiplinlig forankring og dybdeforståelse. Institutt for geografi ved UiB tilbyr utdanninger som er tett på samfunnsutfordringer som både unge som søker seg til høyere utdanning er opptatt av, og som det etterspørres større kompetanse på. Instituttet er derfor i en god posisjon til å balansere både

disiplinfaglig dybdeforståelse og en arbeidslivsrettet utdanning. Gjennomgangen av masterprogrammene i denne rapporten viser at instituttet tilbyr et godt sammensatt utdanningsløp med høy kvalitet på den undervisningen som gis. Etter hva jeg kan se er det få, eller ingen tiltak instituttet må gjennomføre for å opprettholde en god kvalitet på programmene. Likevel kan det være hensiktsmessig å diskutere både studieprogrammenes faglige profil og inndeling i tre ulike program som en del av strategidiskusjonene på instituttet. Dersom instituttet i større grad ønsker å tiltrekke seg internasjonale studenter, kan det være nødvendig å gjøre noen grep med tanke på hvordan studieprogrammenes profil kommuniseres og markedsføres. Det kan også være verdt å diskutere hvorvidt det er ønskelig å øke attraktiviteten blant norske søkere, ved å for eksempel åpne opp for noen alternativer til en 60 sp. masteroppgave. I alle tilfelle er det avgjørende at evt. endringer gjøres uten at det går på bekostning av de kvalitetene programmene har i dag.

Rapporten bygger på intervjuamtaler med ansatte og studenter på instituttet, rapporter og annen informasjon som ligger tilgjengelig på UiB sine nettsider eller som ble gjort tilgjengelig for meg av instituttet (se vedlegg 1 og 2). Jeg vil først gi en beskrivelse av de tre masterprogrammene. Deretter diskuterer dagens organisering og utdanningsløp med utgangspunkt i 1) studieprogrammenes innhold og oppbygning, 2) profil og inndeling i ulike studieretninger, og 3) programmenes organisering i ulike program. Til sist kommer jeg med en kort oppsummering og anbefalinger.

Beskrivelse av de tre masterprogrammene i geografi

Institutt for geografi ved UiB tilbyr i dag tre masterprogram, hvorav to av programmene retter seg mot opptak av internasjonale studenter. Masterprogrammet i geografi (MASV-GEO) viderefører de tre fordypningsprofilene i samfunnsgeografi, miljø- og landskapsgeografi og naturgeografi fra bachelorprogrammet i geografi, og retter seg primært mot søkere fra UiB eller de andre norske universitetene med relevante bachelorprogram. Masterprogrammene i Geographies of Sustainable Development (MASV-MEHA) og Physical Geography (MASV-PHYG) er rettet mot søkere utenfor Norge, og er i realiteten en engelsk versjon av de to studieretningene i miljø- og landskapsgeografi og naturgeografi. De internasjonale studentene følger altså samme studieløp og kurstilbud som de norske studentene. Dette muliggjøres fordi alle emnene går på engelsk. Unntaket er valgemnet GEO328 Planlegging og samfunn (10 sp.), som går på norsk og derfor kun er tilgjengelig for studentene som går på det norske programmet.

Studentene på de tre studieprogrammene følger altså samme studieløp, hvor første semester består av 20 sp. fellesemner i teori, forskningsdesign og skrivekurs, og 10 sp. fordypning innenfor valgt studieretning eller program. I andre semester fortsetter studentene med metode- og fordypningsemner innenfor valgt studieretning eller program, før de i tredje og fjerde semester jobber med masteroppgaven som i dag er på 60 sp. I tillegg skal alle studentene gjennom tre såkalte milepæler, en ordning som ble innført for å bedre progresjon og gjennomføring av masteroppgaven. Milepælene ligger som en obligatorisk aktivitet under GEO350 Masteroppgåva på 60 sp., og organiseres som seminarer hvor studentene presenterer arbeidet med masterprosjektet og får tilbakemelding fra veiledere og medstudenter. Milepæl 1 er allerede i november 1. semester, og utgjør seminardelen av GEO310 Skrivekurs og prosjektdesign. Milepæl 2 foregår i april/mai 2. semester, hvor

studentene presenterer teorivalg, forskningsdesign og planene for feltarbeid. Milepæl 3 gjennomføres som en posterpresentasjon av data, funn og metode i oktober 3. semester.

Semester	10 sp	10 sp.	10 sp.	
4. semester vår	GEOG350 Masteroppgåva (60 sp.)			
3. semester høst				Milepæl 3 (okt.) Posterpresentasjon data, funn og metode
2. semester vår	GEO341 Master Level Field Course in Physical Geography	GEO316 Practical Skills in Remote Sensing and Spatial analysis	GEO317 Special Topics in Geography	Milepæl 2 (april/mai): Presentasjon teori, forskningsdesign og planar for feltarbeid
1. semester høst	GEO308 Theory of Science and Research Design for Geographers	GEOG310 Writing Course and Project Description	GEOG313 Field and Laboratory Methods in Physical Geography	Milepæl 1 (des.) Presentasjon av prosjektskildring

Figur 1: Oppbygging master i geografi, studieretning naturgeografi. Undervisningen i alle emnene går på engelsk, og studentene følger samme løp som de internasjonale studentene på masterprogrammet i 'Physical Geography'.

Semester	10 sp	10 sp.	10 sp.	
4. semester vår	GEO350 Masteroppgåva (60 sp.)			
3. semester høst				Milepæl 3 (okt.) Posterpresentasjon data, funn og metode
2. semester vår	GEO306 Methods in Human Geography	GEO337 Discourses, Politics and People: Critical Perspectives on Environmental Governance	velg ett emne: GEO324 Geographies of a Green Transformation for Climate Resilience GEO316 Practical Skills in Remote Sensing and Spatial analysis	Milepæl 2 (april/mai): Presentasjon teori, forskningsdesign og planar for feltarbeid
1. semester høst	GEO308 Theory of Science and Research Design for Geographers	GEO310 Writing Course and Project Description	velg ett emne: GEO330 Theories of Sustainable Land Use GEO328 Planlegging og samfunn	Milepæl 1 (des.) Presentasjon av prosjektskildring

Figur 2: Oppbygging av master i geografi, studieretning miljø- og landskapsgeografi. Alle emnene går på engelsk, foruten ett valgemne. Studentene som går på Master of Philosophy in Geographies of Sustainable Development følger det samme løpet som de norske studentene, med unntak av at GEO328 kun er et valgfritt emne for de norske studentene.

Semester	10 sp	10 sp.	10 sp.	
4. semester Vår	GEOG350 Masteroppgåva (60 sp.)			
3. semester høst				Milepæl 3 (okt.) Posterpresentasjon data, funn og metode
2. semester vår	GEO306 Methods in Human Geography	velg to emne: GEO316 Practical Skills in Remote Sensing and Spatial analysis GEO324 Geographies of a Green Transformation for Climate Resilience GEO337 Discourses, Politics and People: Critical Perspectives on Environmental Governance		Milepæl 2 (april/mai): Presentasjon teori, forskingsdesign og planar for feltarbeid
1. semester høst	GEO308 Theory of Science and Research Design for Geographers	GEOG310 Writing Course and Project Description	velg ett emne: GEOG328 Planlegging og samfunn GEOG330 Theories of Sustainable Land Use	Milepæl 1 (des.) Presentasjon av prosjektskildring

Figur 3: Oppbygning av masterprogrammet i geografi, studieretning samfunnsgeografi. Alle emnene går på engelsk, foruten valgemnet 'Planlegging og samfunn' som stort sett alle studentene tar.

Som figurene 1-3 over viser er det i stor grad overlap i kurstilbudet mellom studieretningene samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi. I praksis har studentene mer eller mindre samme muligheter for fagkombinasjon.

Utteksling for alle studieretningene er lagt til 2. semester. Instituttet har en rekke utvekslingsmuligheter gjennom ERASMUS+ til blant annet Wales, Tyskland, Polen og Island. Blant masterstudentene er det svært få som velger å reise ut. Instituttet har som målsetning å øke andelen studenter som drar ut på utveksling, men har ifølge studie kvalitetsmeldingen 2022 og samtaler med de ansatte i større grad valgt å fokusere på utveksling for bachelorstudentene på 4. og 5. semester. Blant naturgeografene er det flere som velger å ta emner på Universitets senteret Svalbard (UNIS). Denne muligheten bidrar til studiets attraktivitet, og særlig på masterprogrammet i Physical Geography trekker studentene frem dette som en av årsakene til at de ønsker seg til UiB for å ta master. I samtaler med studentene var det for øvrig ingen som etterlyste flere utvekslingsmuligheter eller bedre tilrettelegging for utveksling på master.

Opptak, søkertall og studieplasser på de tre programmene

Antall studenter på de tre masterprogrammene til sammen har ligget jevnt mellom 50 og 60. Instituttet har de siste tre årene hatt 30 studieplasser fordelt mellom de tre masterprogrammene, hvorav MASV-GEO har den største andelen på 17, mens MASV-MEHA har 8 studieplasser og MASV-PHYG har 5. Som tabellen under viser, har ikke instituttet klart å fylle opp alle studieplassene de siste fem årene (se tabell 1). Masterprogrammet i geografi har med unntak av opptaksåret 2022 hatt ledig kapasitet i forhold til studieplasser. MASV-MEHA har fylt opp plassene bare ett av de fem siste årene, mens MASV-PHYG har klart å fylle opp plassene to av de fem siste årene.

		2019	2020	2021	2022	2023
MASV-GEO	Antall studieplasser	17	17	17	17	17
	Antall registrerte	15	12	13	20	14
	Ledige studieplasser	2	5	4	-3	3
MASV-MEHA	Antall studieplasser	5	10	8	8	8
	Antall registrerte	4	9 1	8	6	3
	Ledige studieplasser	1	1	0	2	5
MASV-PHYG	Antall studieplasser	5	5	5	5	5
	Antall registrerte	5	2	5	3	2
	Ledige studieplasser	0	3	0	2	3
Sum	Antall studieplasser	27	32	30	30	30
	Antall registrerte	24	23	26	29	19
	Ledige studieplasser	3	9	4	1	11

Tabell 1: Antall studieplasser og registrerte studenter på masterprogrammene.

Tabell 2-4 viser søknad og opptak på de tre ulike programmene. Mens antall førsteprioritetssøkere på de internasjonale masterprogrammene har økt jevnt siden 2019, har søker tallene for MASV-GEO svingt noe mer (se tabell 2-4). Det er likevel ikke de store endringene. I 2023 lå antall førsteprioritetssøkere pr. studieplass på MASV-GEO på 2,7. Det som kan være verdt å merke seg, er den relativt store andelen som takker nei til tilbudet de har fått.

MASV-GEO	2019	2020	2021	2022	2023
Studieplasser	17	17	17	17	17
Antall førsteprioritetssøkere	52	47	53	46	46
Førsteprioritetssøkere pr. studieplass	3,1	2,8	3,1	2,7	2,7
Antall søkere gitt tilbud	30	30	39	43	38
Antall søkere som takker ja	18	15	16	21	17
Antall registrerte	15	12	13	20	14
Andel registrert av-tilbud	50%	40%	33,3%	46,5%	36,8%

Tabell 2: Tall fra opptak av studenter 2019-2023 MASV-GEO.

MASV-MEHA	2019	2020	2021	2022	2023
Studieplasser	5	10	8	8	8
Antall førsteprioritetssøkere	59	167	206	253	243
Førsteprioritetssøkere pr. studieplass	11,8	16,7	25,8	31,6	30,4
Antall søkere gitt tilbud	11	29	41	28	21
Antall søkere som takker ja	4	14	23	7	10
Antall registrerte	4	9	8	6	3
Andel registrert av-tilbud	36,4%	31%	19,5%	21,4%	14,3%

Tabell 3: Tall fra opptak av studenter 2019-2023 MASV-MEHA.

MASV-PHYG	2019	2020	2021	2022	2023
Studieplasser	5	5	5	5	5
Antall førsteprioritetssøkere	30	18	48	39	52
Førsteprioritetssøkere pr. studieplass	6	3,6	9,6	7,8	10,4
Antall søkere gitt tilbud	8	5	14	7	10
Antall søkere som takker ja	7	4	7	5	4
Antall registrerte	5	2	5	3	2
Andel registrert av-tilbud	62,5%	40%	35,7%	42,9%	20%

Tabell 4: Tall fra opptak av studenter 2019-2023 MASV-PHYG.

For de internasjonale programmene vet man ennå ikke hvordan innføringen av studieavgift fra høsten 2023 slår inn på sikt. MASV-MEHA har pleid å rekruttere flest studenter fra universitet i land instituttet har samarbeidet med, som Nepal og Ghana, og hadde tidligere et forholdsvis jevnt opptak gjennom kvoteprogrammet. Da kvoteprogrammet ble lagt ned i 2015, valgte instituttet å beholde programmet, da det ikke kostet noe særlig å opprettholde det. Antall studenter på programmet har vært noe varierende, men de har stort sett kommet fra land utenfor EU/EØS. Innføringen av studieavgiften medfører at instituttet i større grad vil måtte markedsføre programmet til studenter i EU/EØS for å fylle studieplassene. Til forskjell har MASV-PHYG stort sett rekruttert studenter fra Europa, og stiller kanskje derfor noe sterkere.

Programmenes innhold og oppbygning

Som nevnt følger studentene på de tre masterprogrammene det samme studieløpet, med fellesemner, fordypningsemner og ordningen med milepæler. Det første studieåret er i stor grad rettet mot å gi studentene tilstrekkelig faglig og metodisk kompetanse til å kunne gjennomføre masteroppgaven på 60 studiepoeng i andre studieår. Studentene starter å jobbe med tema for masteroppgaven allerede de første ukene på studiet, og får tildelt veileder tidlig i første semester. I fellesemnene, GEO308 Vitskapsteori og forskningsdesign for geografer og GEO310 Skrivekurs og prosjektdesign, rettes undervisningen mot å utvikle en prosjektidé basert på valg av tema og problemstilling for masteroppgave. Undervisningen på GEO308 er videre tilpasset de tre studieretningene, ved at naturgeografistudentene følger egne forelesninger og seminarer etter de første tre forelesningene som er felles for alle. De studentene jeg snakket med hadde noe ulik opplevelse av hvordan dette fungerte. Mens naturgeografene gjerne forholdsvis raskt ble koblet på eksisterende forskningsprosjekter og dermed i større grad opplevde at undervisningen i vitenskapsteori og forskningsdesign var direkte relevant for det masterprosjektet de skulle jobbe med i 2. semester, opplevde samfunns- og miljøgeografistudentene emnet som en litt brå start på masterstudiet. Samfunns- og miljøstudentene mente GEO308 kom litt tidlig i studieløpet og at relevansen til masterprosjektet ikke ble like tydelig for dem som for naturgeografistudentene. Sett i sammenheng med GEO310 mente disse studentene at 1. semester ble veldig «forskningsrettet» som de kalte det, og at dette skapte en del stress. Likevel mente alle studentene at GEO308 var et nyttig

kurs å ha med seg videre i studieløpet, og at kanskje mye kunne løses med at emnets relevans ble kommunisert tydeligere. Emneansvarlig forteller om noen av de samme utfordringene som samfunns- og miljøgeografistudentene, og har satt i gang tiltak blant annet for å bedre studentenes opplevelse av emnets relevans. Kanskje er det også slik at vitenskapsteori er noe som må modnes litt og at forståelsen av relevans blir tydeligere litt lengre ut i studieløpet. Noen av studentene mente også at kurset var viktig for å skape tilhørighet til geografifaget.

GEO310 er et mer praktisk kurs hvor målsetningen er at studentene skal få skrivetrening, opplæring i litteratursøk og referanseteknikk, og hvordan designe et forskerprosjekt. Gjennomgående jobber studentene med å definere, avgrense og utvikle sitt eget masteroppgaveprosjekt, og sluttvurderingen er en prosjektbeskrivelse som vurderes til bestått/ikke bestått. I tillegg til forelesninger jobber studentene i grupper med å kommentere og vurdere hverandres utkast til prosjektskisse. Alle må også presentere prosjektskissen sin muntlig i et seminar, som også utgjør milepæl 1.

GEO310 er kanskje det kurset som det var mest ulike oppfatninger om både blant studentene og de vitenskapelig ansatte. Som for GEO308 skilte naturgeografistudentene seg ut med å ha stort utbytte av kurset. Disse studentene opplevde koblingene mellom GEO310 og GEO308 som god, og at kursene sammen med metode- og feltkursene bidro til det de beskrev som et godt oppbygd studieprogram hvor kompetansen ble bygd steg for steg. Samfunns- og miljøgeografistudentene opplevde derimot fokuset på å definere et masterprosjekt så tidlig som stressende, og at de ikke hadde tilstrekkelig faglig fordypning til å kunne ta en god avgjørelse. De beskrev også kurset som «billige» studiepoeng, og mente kravene som ble stilt kanskje var litt lave. Sammen med GEO308 hvor de også må jobbe med eget masterprosjekt og systemet med milepæler, bidro GEO310 til at disse studentene opplevde at selve masteroppgaven fikk et noe for stort fokus i utdanningsløpet. Som en av dem sa: «Det er jo en fordel at vi kommer raskt i gang med masteroppgaven, men vi føler på en måte at oppgaven er på 90 studiepoeng og ikke 60». Samfunns- og miljøgeografistudentene ønsket seg heller et kurs som kunne gi mer faglig input til det kommende arbeidet med masteroppgaven, fremfor å måtte bruke 10 sp. på skriveopplæring og prosjektskisse. Et unntak er studentene på MASV-MEHA, som fortalte at GEO310 hadde vært en slags «eye-opener» i forståelsen av forskningsprosessen og arbeidet med tekst. Også blant de vitenskapelige ansatte var det flere som trakk fram betydningen av god skriveopplæring, og at diskusjonene rundt kunstig intelligens og plagiering de siste årene viser at kurset stadig er aktuelt. Samtidig er flere ansatte usikre på hvorvidt studentene presses for raskt inn i et masterprosjekt, og om det burde vært stilt noe større krav til studentene på kurset. Selv om det var ulike opplevelser av læringsutbyttet blant studentene på de ulike studieprogrammene og spesialiseringene, trakk alle fram GEO310 som et viktig kurs for å bli kjent og bygge en slags kulltilhørighet. Gruppearbeidet hvor de leste og kommenterte på hverandres prosjektskisser bidro videre til at de ble mer trygge på hverandre.

Også metodeundervisningen i 2. semester er tett koblet til arbeidet med masteroppgaven. Her velger studentene kurs basert på studieretning. MASV-MEHA og MASV-GEO studieretning samfunnsgeografi og miljø- og landskap velger GEO306 Metodar i Samfunnsgeografi, som skal forberede studentene til eget feltarbeid. Det faglige innholdet fokuserer på kvalitativt feltdesign, fortolkning og analyse av kvalitative feltdata og ulike typer tekster, samt diskursanalyser. Studentene får også øving i å reflektere rundt etikk og egen forskerrolle i forhold til sitt eget masteroppgavearbeid. Vurderingen er en hjemmeeksamen, hvor studentene må lage et forskningsdesign og reflektere rundt dette. Sammen med milepæl 2 bidrar GEO306 til at studentene er godt forberedt på eget feltarbeid. Tilsvarende tar

naturgeografistudentene på MASV-GEO og MASV-PHYG GEO341 Master Level Field Course in Physical Geography. Sammen med GEO316 Practical Skills in Remote Sensing and Spatial analysis, og GEOG313 Field and Laboratory Methods in Physical Geography som alle tar 1. semester, mente naturgeografistudentene at de fikk et solid grunnlag for arbeidet med masteroppgaven. 2. semester også som sagt godt tilrettelagt for at disse studentene kan ta emnepakker på Universitetssenteret på Svalbard.

Overordnet var de studentene jeg fikk snakket med godt fornøyde med det faglige innholdet og oppbyggingen av masterprogrammene. Det er også mitt inntrykk av utdanningskvaliteten på programmene. Masterprogrammene gir både en god faglig fordypning, og den kompetansen studentene trenger for å kunne gjennomføre et selvstendig mastergradsarbeid. Mange av emnene gir også studentene trening i å lese, presentere og diskutere artikler og annen faglitteratur gjennom seminarundervisning, noe som bidrar til å bygge den selvstendigheten. Ordningen med milepæler sikrer god progresjon i arbeidet med masteroppgaven. Selv om særlig samfunns- og miljøgeografistudentene opplevde det første året som noe stressende på grunn av at de måtte jobbe så mye med eget masterprosjekt i flere av kursene, sa de også at milepælene var til god hjelp og at de så verdien av å jobbe såpass mye med prosjektet i løpet av det første året. Flere mente likevel at instituttet kunne jobbe litt mer med koblingen til arbeidslivet, og at de ønsket et litt større fokus i undervisningen på hvordan kompetansen de får er relevant for ulike typer jobber. Noen var også usikre på hvorvidt masterutdanningen var så «forskningsbasert og mindre rettet mot det praktiske» som de sa, at de ikke hadde nok metodekompetanse eller praktisk kunnskap som etterspørres i arbeidslivet. En av studentene trakk fram kompetanse i kvantitativ metode som noe hun gjerne skulle hatt mer av, da det var etterspurt i en jobbannonse hun tenkte var relevant. Noen nevnte også at GEO316, som er et valgfritt emne også for samfunns- og miljøgeografistudentene inkl. MASV-MEHA, i for stor grad er rettet mot naturgeografi til at det følte tilstrekkelig relevant for deres spesialisering og jobbmuligheter.

Sammenlignet med masterprogrammene jeg kjenner fra Institutt for geografi ved NTNU, er både oppbyggingen av programmene og læringsmålene i de ulike kursene i mye større grad bygd opp rundt masteroppgaven på 60 sp. som et viktig mål. Det betyr også at veiledere i mye større grad kobles på i første studieår, og allerede tidlig første semester. Dette har flere fordeler, og ikke minst ser vi som har sensurert en del masteroppgaver fra UiB at kvaliteten på oppgavene er veldig god. Nå har jeg ikke undersøkt dette systematisk, men flere jeg har snakket med på eget institutt påpeker nettopp dette. Også hos oss tar studentene kurs i både fagfilosofi og forskningsdesign det første semesteret, men kursene går som et felles opplegg for alle og uten en kobling til studentenes arbeid med masterprosjekt. Undervisningen på de obligatoriske emnene er altså felles for både natur- og samfunnsgeografistudentene på både master- og lektorprogrammet i geografi, og kurset i forskningsdesign er bygd rundt et felles feltkurs hvor studentene jobber i grupper med å designe og gjennomføre et lite forskningsprosjekt de selv er med på å uforme. Sammenlignet med geografi ved UiB, har vi også en større variasjon i studieprogrammene vi tilbyr med tanke på størrelse på masteroppgaven. For eksempel kan studentene på masterprogrammet i Innovasjon og bærekraftig samfunnsutvikling velge enten 30 sp. internship og 30 sp. masteroppgave, eller 60 sp. masteroppgave på 2 studieår (se: <https://www.ntnu.no/studier/mentresam>). De som velger internship skal i løpet av praksisoppholdet gjøre en selvstendig studie hvor de må anvende relevante teoretiske perspektiver for å drøfte erfaringer og noe innsamlet data. Studien presenteres både muntlig og i form av en skriftlig

rapport (for beskrivelse av kurset: <https://www.ntnu.no/studier/emner/GEOG3021#tab=omEmnet>). Studentene kan bygge videre på dette i masteroppgaven. Dermed sikres et faglig innhold i internship-ordningen som også bidrar til arbeidet de gjør på masteroppgaven. Erfaringene med dette alternativet har hos oss vært så gode at vi nå diskuterer å innføre valgfri masteroppgave på 60 sp. eller internship på 30 sp. og masteroppgave på 30 sp. også for masterstudentene i geografi. Dette for å øke attraktiviteten blant annet hos studentene som søker seg til mer praksisnære masterprogram ved NTNU. For eksempel har vi i lang tid mistet flere potensielle søkere blant de som tar bachelorgraden hos oss til masterprogrammene i Fysisk planlegging og Urban Ecological Planning på Institutt for arkitektur og planlegging.

En annen tilnærming til å sikre utdanningskvalitet på masternivå enn å bygge utdanningsløpet rundt masteroppgaven som et endelig mål, kan være å i tillegg ta utgangspunkt i den kompetansen som etterspørres i arbeidslivet. Eksempler som vi diskuterer hos oss, er hvorvidt studentene har tilstrekkelig metodekompetanse utover eget masterprosjekt, og om de har tilstrekkelig substansemner som de kan dra nytte av når de kommer ut i arbeidslivet. Dette behøver ikke å være en motsetning, men heller åpne opp for større fleksibilitet innad i masterprogrammene.

Programmenes profil og inndeling i ulike studieretninger

Studieprogrammernes faglige profil følger spesialiseringene fra bachelorgraden i geografi innenfor samfunnsgeografi, miljø- og landskapsgeografi, og naturgeografi. Spesialiseringene gjenspeiler de tre faggruppene i geografi på instituttet. Av de tre spesialiseringene er det kanskje naturgeografi som skiller seg mest ut som en egen retning, om en ser på oppbygging av masterprogrammene og hvordan det faglige innholdet i utdanningen presenteres på instituttets nettsider. Samfunns- og miljøgeografistudentene har like valgmuligheter med tanke på kurskombinasjoner og følger også samme undervisning i de emnene hvor studentgruppene deles inn etter studieretning (se omtale av GEO308 og GEO310 over). Unntaket er MASV-MEHA som ikke har mulighet til å ta GEO328 Planlegging og samfunn, da undervisningen går på norsk. Naturgeografene opplever også, som allerede nevnt, i større grad enn samfunns- og miljøgeografene en god sammenheng og progresjon mellom kursene og i hvordan masterprogrammet er bygd opp.

Mens naturgeografene ikke har særlige valgmuligheter i emnetilbudet, foruten at det tilrettelegges for studieopphold på UNIS som mange benytter seg av, har samfunns- og miljøgeografene flere valgemner. Av teoriemnene er GEO337 Discourses, Politics and People et obligatorisk emne for MASV-GEO, studieretning miljø- og landskapsgeografi, og for MASV-MEHA. MASV-GEO, studieretning samfunnsgeografi har ingen studieplanfestede teoriemner, men GEO328 Planlegging og samfunn ble av både ansatte og studenter oppfattet som det viktigste emnet. GEO328 vil ifølge emneansvarlig endre navn til Samfunnsplanlegging og stedsutvikling fra neste studieår. Kurset går på høstsemesteret, og samfunnsgeografistudentene kan velge dette bort til fordel for GEO330 Theories of Land Use om de ønsket det. Studentene opplevde kurset som svært relevant både for fremtidig arbeidskarriere og for videre arbeid med masteroppgaven. De satte stor pris på at både undervisningen og så mye av pensum var på norsk, og mente kurset ga dem et særlig godt innblikk i den norske plankonteksten og de utfordringene og mulighetene som norske kommune står ovenfor i dag. Også

miljøgeografistudentene mente GEO328 var relevant for deres spesialisering og «spissing» mot arbeidslivet som de kalte det. Studentene jeg snakket med på MASV-MEHA etterlyste mer fokus på planlegging i sitt utdanningsløp, da de mente dette ville styrke jobbmulighetene senere.

Samfunns- og miljøgeografistudentene var forholdsvis fornøyde med emnetilbudet utover fellesemnene i vitenskapsteori, forskningsdesign og metode (se fig. 2 og 3 for en oversikt). Av studieplanen er det et noe utydelig skille mellom studieretningene i samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi. At samfunnsgeografi ikke har et eneste emne som er obligatorisk for studieretningen bidrar til dette. Mens de internasjonale studentene på MASV-MEHA hadde en tydelig oppfatning av studieprogrammets profil som knyttet til FNs bærekraftsmål og bærekraftig forvaltning og samfunnsutvikling, hadde de norske studentene på MASV-GEO noe ulike oppfatninger om hva som skilte fagene i samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi fra hverandre. Noen mente skillet gikk mest mellom metodiske tilnærminger og at miljøgeografene i større grad brukte kartleggingsmetoder og GIS ute i felt. Andre mente skillet gikk mer på hvilke problemstillinger som ble undersøkt. En av studentene hadde sin bachelorgrad fra UiO, og klarte ikke å se at det var noe forskjell på de to studieretningene. Også flere av de ansatte var noe usikre på hvorvidt inndelingen mellom en spesialisering i samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi er hensiktsmessig, og om kanskje tiden var moden for å se nærmere på hvordan den faglige aktiviteten er organisert i tre faggrupper. Noen etterlyste mer samarbeid på tvers, mens andre var usikre på om forskningsaktiviteten og undervisningen ble synliggjort på en god måte. Kanskje bidrar faggruppens identitet og forankring i ulike 'geografier' til å gjøre inndelingen og diskusjonene rundt dette unødvendig komplisert? Uansett er dette en diskusjon som, hvis det er et reelt behov i staben for å ta den videre, må være en del av en større strategidiskusjon om hvordan en best kan synliggjøre og bygge sterke fagmiljøer på instituttet.

Den tredelte spesialiseringen på både bachelor- og masternivå er altså knyttet til instituttets tre faggrupper innenfor naturgeografi, samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi. På informasjonssidene til MASV-GEO på instituttets nettsider får vi mer informasjon om de ulike faggruppene. Selv om det er noe overlapp mellom hvordan samfunnsgeografi og miljøgeografi beskrives, fremstår de som godt definerte faggrupper etter å ha lest mer om forskningen og undervisningen som presenteres under de ulike gruppene. Informasjonen er lett tilgjengelig i form av de overordnede temaene gruppene jobber med, og du kan bla deg videre til relaterte forskningsprosjekter. På nettsidene får tilknyttede masterprosjekt også stor plass, og det er små smakebiter fra både studenter og ansatte fra feltarbeid, prosjekter og annet. Uten å være student selv, synes jeg disse sidene virker innbydende og viser mulighetene i de ulike spesialiseringene. På informasjonssiden til masterprogrammet er også studieløpet godt forklart, og det er lagt inn små videoer som både forteller mer om det å være student, og hvilke jobber en kan få etter studiet. Det eneste som kanskje kunne vært skrevet litt mer konkret, er det som står under «Kva kan du jobbe som» (se fig. 4). Interesserte studenter vil kanskje klikke seg videre på lenken hvor tidligere studenter forteller hvor de jobber, så noen stor utfordring er dette neppe for å tiltrekke studenter. Blar du deg fram og tilbake for å utforske instituttets nettsider, får du en god miks av informasjon om både ulike utdanningstilbud, forskningsprosjekt, diverse nyhetssaker, jobbmuligheter og ulike arrangement. Fra mitt ståsted synes jeg disse nettsidene fungerer godt som informasjonskanal om instituttets profil og utdanninger.

Kva kan du jobbe som?

Geografar har ein tverrfagleg bakgrunn som gjer dei godt eigna til å jobbe saman med andre i tverrfaglege team. Dei har gode metodiske ferdigheiter og er gode på problemløysing og rapportskriving.

Geografar

- forstår drivkreftene bak miljø-, landskap- og klimaendringar og konsekvensane deira
- analyserer bruk og forvaltning av naturressursar
- planlegg og utviklar stader og byar for framtida, og arbeider med næringsutvikling, velferd og lokalisering av arbeidsplassar
- forstår korleis matsikkerheit, ekstremvær og klimatilpassing heng saman
- bruker kart og geografiske informasjonssystem (GIS) til å visualisere og analysere data

Figur 4: Utdrag fra instituttets informasjonsside om masterutdanningen i geografi, <https://www.uib.no/studier/MASV-GEOG>.

Det samme inntrykket har jeg av de engelske nettsidene. Faggruppene er presentert noe ulikt på norsk og engelsk og nyhetene er, naturlig nok, ikke de samme. Ikke alle lenker fungerer ennå, men slik jeg har forstått det jobbes det med en oppdatering av nettsidene. Både SVGEO-PHYG og SVGEO-MEHA konkurrerer med andre internasjonale studieprogram om å tiltrekke seg søkere. Med innføringen av studieavgift er det grunn til å tro at konkurransen blir hardere også for studieprogram som tradisjonelt har tatt opp studenter fra EU/EØS og Sveits. Dette fordi studieprogram som har basert mye av opptaket sitt på land utenfor EU nå retter fokuset mot Europa. Hvordan dette vil påvirke det internasjonale masterprogrammet i naturgeografi er vanskelig å si. Studentene på SVGEO-PHYG understreket betydningen av å være til stede på sosiale medier for å rekruttere studenter, og da helst kanaler som Instagram og Tik Tok. Det kan tenkes at instituttet må legge noe mer ressurser i å markedsføre de internasjonale programmene for å klare å fylle studieplassene. Et studieprogram jeg kjenner godt fra egen institusjon er Urban Ecological Planning (UEP), som er hardt rammet av innføringen av studieavgift. Programmet har tidligere nesten utelukkende tatt opp studenter fra land utenfor Europa, og er derfor i en omstillingsfase hvor de risikerer nedleggelse. Til nå har de lyktes godt med å fylle studieplassene med norske og europeiske studenter basert på målrettet markedsføring i sosiale media, på stands på karrieredager på norske universitet, og ved å legge ut så mye informasjon som mulig på studieprogrammets nettsider (se <https://www.ntnu.edu/studies/msa1/student-life>). For å lykkes har UEP blant annet jobbet mye med egne studenter, og de ansatte har jevnlig postet små filmsnutter på sosiale media. Som nevnt vil utfordringene med å rekruttere internasjonale studenter kanskje bli større på MASV-MEHA enn på MASV-PHYG. I mengden internasjonale studieprogram som rettes mot bærekraftig utvikling både i Norge og Europa, tror jeg videre det vil være avgjørende å ha en tydelig profil som gjør at programmet skiller seg noe ut. Det blir enda viktigere å vise frem mulighetene både som student og på arbeidsmarkedet etterpå.

Programmenes organisering i tre ulike program

Gjennomgangen av studieprogrammenes oppbygning, innhold og faglige profil viser at de tre masterprogrammene i stor grad både administreres og undervises som ett studieprogram. Forskjellen mellom studieløpene og det faglige innholdet er større mellom de ulike fordypningene enn mellom studieprogrammene, og kanskje størst mellom spesialiseringen i naturgeografi og spesialiseringene i samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi. Administrativt har jeg ikke funnet store utfordringer ved måten masterutdanningen i dag er organisert på, foruten at det hender at norske studenter søker seg til det engelske programmet i stedet for det norske slik at en må rydde litt opp i dette i etterkant. Programmene er organisert under ett programstyre, som også er instituttets undervisningsutvalg. I og med at de internasjonale programmene i praksis har samme innhold og studieløp som to av de norske fordypningene, er det videre vanskelig å se at måten programmene er organisert i dag har noen ekstrakostnader med tanke på faglige og administrative ressurser når først studentene er tatt opp. Her må jeg ta et forbehold om at det kan være momenter jeg ikke er klar over.

Også studentene opplever i veldig stor grad at de er på samme studieprogram, på tvers av spesialiseringer og program. Selv om studentene har litt ulike løp i flere av kursene omtaler de seg selv som «samme gjeng». Det var et lite skille mellom studentene på MASV-PHYG og MASV-MEHA, med tanke på hvor integrerte de følte seg i studiemiljøet. Mens MASV-PHYG-studentene følte seg som en integrert del av de norske studiemiljøet, trakk MASV-MEHA-studentene frem språk som en barriere både i undervisningen og i det sosiale livet på fritiden. For eksempel hadde de norske studentene lett for å bytte over til norsk når de jobbet med gruppearbeid. At de internasjonale miljøgeografistudentene er en mindre gruppe enn de internasjonale naturgeografene, kan kanskje ha noe å si for denne dynamikken.

Etter å ha sett nærmere på de tre studieprogrammene, er det utfordrende å gi et entydig svar på hvorvidt organiseringen i tre ulike masterprogram er hensiktsmessig. Sett fra NTNU er det likevel noe overraskende at instituttet har fått beholde studieplassene med så lavt og varierende opptak over tid. Hos oss ville ikke dette være mulig, da Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap som «eier» av studieprogrammene, ville bedt oss om å omdisponere studieplassene til program med større opptak enten på eget eller andre institutt. Det er også overraskende å se at det er mulig å ha studieprogram med tilnærmet samme faglige oppbygging og innhold, bare med det argumentet at to av dem er rettet mot opptak av internasjonale studenter. Jeg tror ikke dette ville vært mulig hos oss. De internasjonale programmene våre har en oppbygging og faglig profil som skiller seg fra de norske programmene, og kan derfor ta opp både norske og internasjonale studenter. De er på en måte et supplerende tilbud og har også noen andre opptakskrav enn masterprogrammet vårt i geografi. Masterprogrammet i Globalisation and sustainable development har for eksempel en tverrfaglig profil og skiller seg ut fra masterprogrammet i geografi blant annet med valgemner utenfor eget institutt og obligatorisk internship (se <https://www.ntnu.edu/studies/msglopol>). Masterprogrammet i Natural Resources Management har også en tverrfaglig profil, og er et samarbeid mellom geografi og biologi (se <https://www.ntnu.edu/studies/msnarm/msnarm>).

Det finnes flere alternative måter å organisere masterprogrammene i geografi ved UiB på. En kan for eksempel tenke seg å slå sammen masterprogrammene til ett program som tar opp både norske og internasjonale studenter. Dette er en løsning som institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved UiO

ganske nylig har gått for (se <https://www.uio.no/english/studies/programmes/human-geography-master/index.html>). I så fall vil det være en utfordring å få synliggjort spesialiseringene godt nok slik at programmet tiltrekker seg internasjonale søkere. For MASV-PHYG-studentene var det svært viktig at naturgeografiprofilen var tydelig nok da de bestemte seg for å søke, og de mente også at det var viktig at naturgeografi ble tydeliggjort på vitnemålet. Dersom instituttet skulle gå for ett studieprogram, bør det derfor åpnes for at studentene søkte seg til spesialisering allerede ved opptak. Med ett program ville også alle emnene måtte gå på engelsk. For samfunnsgeografistudentene var dette noe de var opptatt av å beholde på norsk.

En annen alternativ måte å organisere studieprogrammene på, er å se for seg tre ulike program som følger de tre studieretningene på instituttet. Dette kan kanskje bidra med å tydeliggjøre de tre studieretningene enda mer, og særlig styrke samfunnsgeografi og miljø og landskapsgeografi som to ulike retninger. Dette kan også være en mulighet for at MASV-MEHA kan få flere søkere fra EU/EØS, dersom dette bidro til å synliggjøre hvordan studiet i bærekraftig utvikling på Institutt for geografi ved UiB skilte seg fra lignende studietilbud ved andre norske og europeiske universitet. Et tredje alternativ kan være å beholde programstrukturen mer eller mindre som den er i dag, og heller se nærmere på samgangen mellom samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi spesielt på det norske programmet. Organiseringen av programmene slik det er i dag har også en verdi for studentene fordi de i så stor grad føler seg som «samme gjeng» på tvers av studieretninger og program. I tillegg er utdanningsløpet samkjørt med tanke på fellesemner og oppfølging av arbeidet med å utvikle og gjennomføre en masteroppgave. Det er viktig at eventuelle endringer sees i sammenheng med kvalitetene på masterutdanningene i dag. Det kan likevel være verdt å ta en diskusjon på fordeler og ulemper med nye måter å organisere programmene på, både for å sikre en fortsatt rekruttering av internasjonale studenter og for å kanskje kunne øke attraktiviteten blant norske studenter.

Oppsummering og anbefalinger

Som jeg beskrev innledningsvis, ønsket instituttet i denne rapporten et eksternt blikk på masterprogrammene i geografi, men særlig fokus på programmenes struktur og organisering i tre ulike program. Jeg har diskutert dette ved å se nærmere på programmenes faglige innhold og oppbygning, programmenes profil og inndeling i ulike studieretninger, og til slutt organiseringen i tre ulike program.

Gjennomgangen viser at instituttet tilbyr et godt sammensatt utdanningsløp som gir faglig fordypning og bygger opp den kompetansen som trengs for å gjennomføre en god masteroppgave. Naturgeografene er i noe større grad enn samfunns- og miljøgeografistudentene fornøyd med utdanningsløpet slik det er i dag, og opplever ikke arbeidet med å definere masterprosjektet så tidlig som like stressende. En årsak til dette kan være at naturgeografistudentene i større grad knyttes til de ansattes forskningsprosjekter. I samtale med studenter og ansatte trekkes videre GEO310 frem som et kurs det kan være verdt å se nærmere på. Gjennomgangen av programmenes faglige innhold og oppbygning viser også at undervisningen på fellesemnene og ordningen med milepæler er viktige for å sikre progresjon i studentenes arbeid med masteroppgaven. Dette har på mange måter vært en suksess med tanke på å legge til rette for at studentene skal kunne gjennomføre gode, forskningsbaserte masteroppgaver. Samtidig kan det være verdt å åpne opp for en diskusjon rundt hvorvidt det er mulig å tenke seg noe større fleksibilitet i utdanningsløpet. Dersom instituttet i større

grad ønsker å tiltrekke seg internasjonale studenter, kan det også være nødvendig å gjøre noen grep med tanke på hvordan studieprogrammenes profil kommuniseres og markedsføres.

Studieprogrammenes faglige profil viderefører de tre studieretningene fra bachelor innenfor naturgeografi, samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi. I masterprogrammene er tilbudet til samfunnsgeografistudentene i stor grad det samme som for miljø- og landskapsgeografistudentene. Studieretningene fremstår som noe overlappende, og det er litt uklart hva som skiller dem fra hverandre om en tar utgangspunkt i studieplanen og studentenes erfaringer. Derimot kommer de to retningene litt tydeligere frem om en leser mer om faggruppens undervisning og forskningsaktivitet på instituttets nettsider. Om studieprogrammene skulle organiseres på en annen måte enn i dag, vil det nødvendigvis berøre både samgangen mellom de ulike studieretningene og hvor tydelig studieretningene fremstår som egne faglige fordypninger. Organiseringen av studieprogrammene vil også kunne få betydning for attraktiviteten blant internasjonale søkere. Ulike måter å organisere programmene på vil ha litt ulike fordeler og ulemper. Det vil likevel være verdt å se nærmere på både studieprogrammenes faglige profil, og inndeling i tre ulike program dersom instituttet ønsker å tiltrekke seg flere søkere.

Som nevnt synes jeg det er utfordrende å gi et entydig svar på hvorvidt dagens organisering i tre ulike masterprogram hensiktsmessig eller ikke. En årsak til dette er at dette fort berører både instituttets faglige identitet og strategiske valg. Kanskje nettopp derfor er dette en diskusjon instituttet bør ta. På bakgrunn av dette har jeg følgende anbefalinger:

- Vurdere hvorvidt det kan være hensiktsmessig å åpne opp for noen alternative utdanningsløp innenfor studieprogrammene for å øke attraktiviteten, for eksempel ved å legge til rette for internship eller andre kurs som knyttes tettere opp til et kompetansebehov i arbeidslivet.
- Vurdere om det kan være hensiktsmessig å gjøre studieretningene innen samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi enda tydeligere, eller om det er en fordel at emnetilbudet her er mer eller mindre sammenfallende.
- Vurdere om det kan være hensiktsmessig å gjøre tiltak på SVGEO-MEHA for å øke attraktiviteten blant studenter fra EU/EØS. Programmets profil og mulighetene studieprogrammet gir, er her av stor betydning. SVGEO-PHYG har en tydelig profil og et attraktivt studietilbud som blant annet inkluderer opphold på UNIS. God markedsføring er likevel avgjørende for å tiltrekke seg nok søkere.
- Vurdere fordeler og ulemper med å organisere studieprogrammene på andre måter enn i dag, og om en alternativ organisering kan bidra med å styrke utdanningskvaliteten, programmenes faglige profil og attraktivitet, og en mangfoldig studentgruppe.

Vedlegg 1: Møteplan programsensor 7. og 8. februar 2024

Institutt for geografi, møterom 713

7. februar

Tidspunkt	Møte med	Rolle
10.00-11.00	Gidske L. Andersen	Undervisningsleiar, emneansvar GEO317 og GEO350
11.00-12.00	Ingelinn Marifjæren m.fl.	Studentane MASV-GEOG
12.00-13.00	Lunsj	
13.00-13.30	Peter Andersen	Emneansvarleg GEO310
13.30-14.00	Svein Olaf Dahl	Emneansvarleg GEO341
14.00-14.30	Kristian Vasskog	Emneansvarleg GEO313
14.30-15.30	Bernard Konadu Tibusiso Tandzzile Mdluli	Studentane MASV-MEHA

8. februar

Tidspunkt	Møte med	Rolle
09.00-09.30	Grethe Meling	Studieadm.
09.30-10.00	Olena Dubovyk	Emneansvarleg GEO316
10.00-10.30	Daniel Puig	Emneansvarleg GEO324
10.30-11.00	Knut Hidle	Emneansvarleg GEO328
11.00-11.30	Ole Reidar Vetaas	Emneansvarleg GEO330
12-13	Lunsj	
13.00-13.30	Jack Michael Daniel Crouch Emanuel Patrik Berchtold	Studentane MASV-PHYG

16. februar på Zoom

10.00-11.00	Knut Hidle	Emneansvarleg for GEO328
14.00-14.45	Connor Cavanagh	Emneansvarleg for GEO308 og GEO337

21. februar på Zoom

13.00-14.00	Ragnhild Overå	Emneansvarleg for GEO306
-------------	----------------	--------------------------

Vedlegg 2: Oversikt over skriftlig datamateriale

- Studieplanene for masterprogrammene i geografi
- Institutt for geografi sine nettsider, <https://www.uib.no/geografi> med undersider
- Tallmateriale for søknad, opptak og gjennomføring
- Studiekvalitetsmeldingen 2022 for Institutt for geografi
- Rapport fra ekstern fagfelle i 2020 med fokus på frafall og overgang fra bachelor- til masterprogrammet i geografi
- Rapport fra ekstern fagfelle i 2023 med fokus på bachelorprogrammet i geografi
- Rapport fra arbeidsgruppen Satsing på master ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Bergen

FAGFELLERAPPORT 2024: MASTERPROGRAMMENE I GEOGRAFI

INSTITUTT FOR GEOGRAFI, UNIVERSITETET I BERGEN

HILDE NYMOEN RØRTVEIT

Innhold

Innledning	3
Beskrivelse av de tre masterprogrammene i geografi.....	4
Opptak, søkertall og studieplasser på de tre programmene	6
Programmenes innhold og oppbygning.....	8
Programmenes profil og inndeling i ulike studieretninger	11
Programmenes organisering i tre ulike program.....	14
Oppsummering og anbefalinger	15
Vedlegg 1: Møteplan programsensor 7. og 8. februar 2024.....	17
Vedlegg 2: Oversikt over skriftlig datamateriale	18
Figur 1: Oppbygging master i geografi, studieretning naturgeografi	5
Figur 2: Oppbygging av master i geografi, studieretning miljø- og landskapsgeografi	5
Figur 3: Oppbygging av masterprogrammet i geografi, studieretning samfunnsgeografi	6
Figur 4: Utdrag fra instituttets informasjonsside om masterutdanningen i geografi.....	13
Tabell 1: Antall studieplasser og registrerte studenter på masterprogrammene.	7
Tabell 2: Tall fra opptak av studenter 2019-2023 MASV-GEO.....	7
Tabell 3: Tall fra opptak av studenter 2019-2023 MASV-MEHA.....	7
Tabell 4: Tall fra opptak av studenter 2019-2023 MASV-PHYG.....	8

Innledning

I denne rapporten er jeg bedt om å se nærmere på masterprogrammene i geografi, med særlig blikk på struktur og organisering i tre ulike program. Masterprogrammene er i dag organisert som tre studieprogram, hvor to av fordypningsprofilene på det norske masterprogrammet har et engelskspråklig «tvillingprogram» rettet mot internasjonale studenter. Dette muliggjøres uten særlige ekstrakostnader med tanke på administrative og faglige ressurser, fordi studentene på de ulike programmene følger samme studieløp. Samtidig er instituttet forholdsvis sårbart med tanke på forholdet mellom antall fast vitenskapelig ansatte og undervisningen som tilbys. Spesialiseringen innenfor tre retninger bidrar til en relativt kompleks studieportofølge både på bachelor- og masternivå. Instituttet ønsket et eksternt blikk på om masterprogrammene er organisert og bygd opp på en hensiktsmessig måte, og om det kan være noen fordeler og ulemper med andre måter å organisere masteropplæringen på. I vurderingen av masterprogrammene, ønsker instituttet også et eksternt blikk på hvordan programmene omtales og markedsføres på nettsidene.

Det er flere årsaker til at det kan være hensiktsmessig å se nærmere på programstruktur, rekruttering og markedsføring. Siden nåværende programstruktur ble etablert, har det skjedd endringer både i den faglige staben og i samfunnet ellers. Innføringen av studieavgift for studenter utenfor EU/EØS og Sveits fra høsten 2023 har for eksempel ført til en nedgang i internasjonale studenter. Ved flere universitet gjøres det derfor grep for å i større grad tiltrekke seg europeiske studenter for å kompensere for denne nedgangen. Mange steder diskuteres det også hvorvidt det er behov for en omdisponering studieplasser mellom program og institutt. På Institutt for geografi ved UiB rammes særlig masterprogrammet i Geographies of Sustainable Development, som nå kan måtte vri markedsføringen mot europeiske studenter for å fylle studieplassene. Også det internasjonale naturgeografiprogrammet rammes, da de har hatt en god del søkere fra Storbritannia.

Videre er forventningene om utdanningenes direkte kobling til arbeidslivsrelevans i større grad et tema. Hvordan studieprogrammenes arbeidslivsrelevans kommuniseres, har for eksempel mer å si for studentenes utdanningsvalg i dag enn tidligere. På Institutt for geografi har rekruttering fra bachelor og opp til master vært et viktig fokus de senere årene, sammen med en styrking av søknaden til bachelorgraden. Som følge av dette har instituttet jobbet med å synliggjøre arbeidslivsrelevans, og satt inn tiltak både for å øke rekrutteringen til bachelorprogrammet i geografi og for å bedre læringsmiljøet og oppfølgingen av studentene. SV-fakultetet har videre et fokus på å styrke masterprogrammene, som oppfølging av fakultets strategi 2023-2030. Arbeidsgruppen som ble nedsatt av fakultetsledelsen for å se på mulige tiltak som kan bidra til flere og bedre søkere til SVs masterutdanninger, beskriver en situasjon med svært få studieplasser på masternivå sammenlignet med antall bachelorkandidater (Mastersatsing – arbeidsgruppens rapport u.å.). Flere av studentene velger å ta master andre steder, enten på grunn av manglende fagtilbud ved UiB, eller fordi de ønsker å prøve noe nytt. Fakultetet ønsker derfor både å styrke søknaden til master, og se på muligheter for å øke tilveksten av masterkandidater.

En utfordring for de disiplinorienterte fagmiljøene er å imøtekomme stadig sterkere forventninger om koblinger til arbeidslivet, bredde og samarbeid på tvers i utdanningsløpet uten å miste disiplinlig forankring og dybdeforståelse. Institutt for geografi ved UiB tilbyr utdanninger som er tett på samfunnsutfordringer som både unge som søker seg til høyere utdanning er opptatt av, og som det etterspørres større kompetanse på. Instituttet er derfor i en god posisjon til å balansere både

disiplinfaglig dybdeforståelse og en arbeidslivsrettet utdanning. Gjennomgangen av masterprogrammene i denne rapporten viser at instituttet tilbyr et godt sammensatt utdanningsløp med høy kvalitet på den undervisningen som gis. Etter hva jeg kan se er det få, eller ingen tiltak instituttet må gjennomføre for å opprettholde en god kvalitet på programmene. Likevel kan det være hensiktsmessig å diskutere både studieprogrammenes faglige profil og inndeling i tre ulike program som en del av strategidiskusjonene på instituttet. Dersom instituttet i større grad ønsker å tiltrekke seg internasjonale studenter, kan det være nødvendig å gjøre noen grep med tanke på hvordan studieprogrammenes profil kommuniseres og markedsføres. Det kan også være verdt å diskutere hvorvidt det er ønskelig å øke attraktiviteten blant norske søkere, ved å for eksempel åpne opp for noen alternativer til en 60 sp. masteroppgave. I alle tilfelle er det avgjørende at evt. endringer gjøres uten at det går på bekostning av de kvalitetene programmene har i dag.

Rapporten bygger på intervjuamtaler med ansatte og studenter på instituttet, rapporter og annen informasjon som ligger tilgjengelig på UiB sine nettsider eller som ble gjort tilgjengelig for meg av instituttet (se vedlegg 1 og 2). Jeg vil først gi en beskrivelse av de tre masterprogrammene. Deretter diskuterer dagens organisering og utdanningsløp med utgangspunkt i 1) studieprogrammenes innhold og oppbygning, 2) profil og inndeling i ulike studieretninger, og 3) programmenes organisering i ulike program. Til sist kommer jeg med en kort oppsummering og anbefalinger.

Beskrivelse av de tre masterprogrammene i geografi

Institutt for geografi ved UiB tilbyr i dag tre masterprogram, hvorav to av programmene retter seg mot opptak av internasjonale studenter. Masterprogrammet i geografi (MASV-GEO) viderefører de tre fordypningsprofilene i samfunnsgeografi, miljø- og landskapsgeografi og naturgeografi fra bachelorprogrammet i geografi, og retter seg primært mot søkere fra UiB eller de andre norske universitetene med relevante bachelorprogram. Masterprogrammene i Geographies of Sustainable Development (MASV-MEHA) og Physical Geography (MASV-PHYG) er rettet mot søkere utenfor Norge, og er i realiteten en engelsk versjon av de to studieretningene i miljø- og landskapsgeografi og naturgeografi. De internasjonale studentene følger altså samme studieløp og kurstilbud som de norske studentene. Dette muliggjøres fordi alle emnene går på engelsk. Unntaket er valgemnet GEO328 Planlegging og samfunn (10 sp.), som går på norsk og derfor kun er tilgjengelig for studentene som går på det norske programmet.

Studentene på de tre studieprogrammene følger altså samme studieløp, hvor første semester består av 20 sp. fellesemner i teori, forskningsdesign og skrivekurs, og 10 sp. fordypning innenfor valgt studieretning eller program. I andre semester fortsetter studentene med metode- og fordypningsemner innenfor valgt studieretning eller program, før de i tredje og fjerde semester jobber med masteroppgaven som i dag er på 60 sp. I tillegg skal alle studentene gjennom tre såkalte milepæler, en ordning som ble innført for å bedre progresjon og gjennomføring av masteroppgaven. Milepælene ligger som en obligatorisk aktivitet under GEO350 Masteroppgåva på 60 sp., og organiseres som seminarer hvor studentene presenterer arbeidet med masterprosjektet og får tilbakemelding fra veiledere og medstudenter. Milepæl 1 er allerede i november 1. semester, og utgjør seminardelen av GEO310 Skrivekurs og prosjektdesign. Milepæl 2 foregår i april/mai 2. semester, hvor

studentene presenterer teorivalg, forskningsdesign og planene for feltarbeid. Milepæl 3 gjennomføres som en posterpresentasjon av data, funn og metode i oktober 3. semester.

Semester	10 sp	10 sp.	10 sp.	
4. semester vår	GEOG350 Masteroppgåva (60 sp.)			
3. semester høst				Milepæl 3 (okt.) Posterpresentasjon data, funn og metode
2. semester vår	GEO341 Master Level Field Course in Physical Geography	GEO316 Practical Skills in Remote Sensing and Spatial analysis	GEO317 Special Topics in Geography	Milepæl 2 (april/mai): Presentasjon teori, forskningsdesign og planar for feltarbeid
1. semester høst	GEO308 Theory of Science and Research Design for Geographers	GEOG310 Writing Course and Project Description	GEOG313 Field and Laboratory Methods in Physical Geography	Milepæl 1 (des.) Presentasjon av prosjektskildring

Figur 1: Oppbygging master i geografi, studieretning naturgeografi. Undervisningen i alle emnene går på engelsk, og studentene følger samme løp som de internasjonale studentene på masterprogrammet i 'Physical Geography'.

Semester	10 sp	10 sp.	10 sp.	
4. semester vår	GEO350 Masteroppgåva (60 sp.)			
3. semester høst				Milepæl 3 (okt.) Posterpresentasjon data, funn og metode
2. semester vår	GEO306 Methods in Human Geography	GEO337 Discourses, Politics and People: Critical Perspectives on Environmental Governance	velg ett emne: GEO324 Geographies of a Green Transformation for Climate Resilience GEO316 Practical Skills in Remote Sensing and Spatial analysis	Milepæl 2 (april/mai): Presentasjon teori, forskningsdesign og planar for feltarbeid
1. semester høst	GEO308 Theory of Science and Research Design for Geographers	GEO310 Writing Course and Project Description	velg ett emne: GEO330 Theories of Sustainable Land Use GEO328 Planlegging og samfunn	Milepæl 1 (des.) Presentasjon av prosjektskildring

Figur 2: Oppbygging av master i geografi, studieretning miljø- og landskapsgeografi. Alle emnene går på engelsk, foruten ett valgemne. Studentene som går på Master of Philosophy in Geographies of Sustainable Development følger det samme løpet som de norske studentene, med unntak av at GEO328 kun er et valgfritt emne for de norske studentene.

Semester	10 sp	10 sp.	10 sp.	
4. semester Vår	GEOG350 Masteroppgåva (60 sp.)			
3. semester høst				Milepæl 3 (okt.) Posterpresentasjon data, funn og metode
2. semester vår	GEO306 Methods in Human Geography	velg to emne: GEO316 Practical Skills in Remote Sensing and Spatial analysis GEO324 Geographies of a Green Transformation for Climate Resilience GEO337 Discourses, Politics and People: Critical Perspectives on Environmental Governance		Milepæl 2 (april/mai): Presentasjon teori, forskingsdesign og planar for feltarbeid
1. semester høst	GEO308 Theory of Science and Research Design for Geographers	GEOG310 Writing Course and Project Description	velg ett emne: GEOG328 Planlegging og samfunn GEOG330 Theories of Sustainable Land Use	Milepæl 1 (des.) Presentasjon av prosjektskildring

Figur 3: Oppbygning av masterprogrammet i geografi, studieretning samfunnsgeografi. Alle emnene går på engelsk, foruten valgemnet 'Planlegging og samfunn' som stort sett alle studentene tar.

Som figurene 1-3 over viser er det i stor grad overlap i kurstilbudet mellom studieretningene samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi. I praksis har studentene mer eller mindre samme muligheter for fagkombinasjon.

Utteksling for alle studieretningene er lagt til 2. semester. Instituttet har en rekke utvekslingsmuligheter gjennom ERASMUS+ til blant annet Wales, Tyskland, Polen og Island. Blant masterstudentene er det svært få som velger å reise ut. Instituttet har som målsetning å øke andelen studenter som drar ut på utveksling, men har ifølge studie kvalitetsmeldingen 2022 og samtaler med de ansatte i større grad valgt å fokusere på utveksling for bachelorstudentene på 4. og 5. semester. Blant naturgeografene er det flere som velger å ta emner på Universitets senteret Svalbard (UNIS). Denne muligheten bidrar til studiets attraktivitet, og særlig på masterprogrammet i Physical Geography trekker studentene frem dette som en av årsakene til at de ønsker seg til UiB for å ta master. I samtaler med studentene var det for øvrig ingen som etterlyste flere utvekslingsmuligheter eller bedre tilrettelegging for utveksling på master.

Opptak, søkertall og studieplasser på de tre programmene

Antall studenter på de tre masterprogrammene til sammen har ligget jevnt mellom 50 og 60. Instituttet har de siste tre årene hatt 30 studieplasser fordelt mellom de tre masterprogrammene, hvorav MASV-GEO har den største andelen på 17, mens MASV-MEHA har 8 studieplasser og MASV-PHYG har 5. Som tabellen under viser, har ikke instituttet klart å fylle opp alle studieplassene de siste fem årene (se tabell 1). Masterprogrammet i geografi har med unntak av opptaksåret 2022 hatt ledig kapasitet i forhold til studieplasser. MASV-MEHA har fylt opp plassene bare ett av de fem siste årene, mens MASV-PHYG har klart å fylle opp plassene to av de fem siste årene.

		2019	2020	2021	2022	2023
MASV-GEO	Antall studieplasser	17	17	17	17	17
	Antall registrerte	15	12	13	20	14
	Ledige studieplasser	2	5	4	-3	3
MASV-MEHA	Antall studieplasser	5	10	8	8	8
	Antall registrerte	4	9 1	8	6	3
	Ledige studieplasser	1	1	0	2	5
MASV-PHYG	Antall studieplasser	5	5	5	5	5
	Antall registrerte	5	2	5	3	2
	Ledige studieplasser	0	3	0	2	3
Sum	Antall studieplasser	27	32	30	30	30
	Antall registrerte	24	23	26	29	19
	Ledige studieplasser	3	9	4	1	11

Tabell 1: Antall studieplasser og registrerte studenter på masterprogrammene.

Tabell 2-4 viser søknad og opptak på de tre ulike programmene. Mens antall førsteprioritetssøkere på de internasjonale masterprogrammene har økt jevnt siden 2019, har søker tallene for MASV-GEO svingt noe mer (se tabell 2-4). Det er likevel ikke de store endringene. I 2023 lå antall førsteprioritetssøkere pr. studieplass på MASV-GEO på 2,7. Det som kan være verdt å merke seg, er den relativt store andelen som takker nei til tilbudet de har fått.

MASV-GEO	2019	2020	2021	2022	2023
Studieplasser	17	17	17	17	17
Antall førsteprioritetssøkere	52	47	53	46	46
Førsteprioritetssøkere pr. studieplass	3,1	2,8	3,1	2,7	2,7
Antall søkere gitt tilbud	30	30	39	43	38
Antall søkere som takker ja	18	15	16	21	17
Antall registrerte	15	12	13	20	14
Andel registrert av-tilbud	50%	40%	33,3%	46,5%	36,8%

Tabell 2: Tall fra opptak av studenter 2019-2023 MASV-GEO.

MASV-MEHA	2019	2020	2021	2022	2023
Studieplasser	5	10	8	8	8
Antall førsteprioritetssøkere	59	167	206	253	243
Førsteprioritetssøkere pr. studieplass	11,8	16,7	25,8	31,6	30,4
Antall søkere gitt tilbud	11	29	41	28	21
Antall søkere som takker ja	4	14	23	7	10
Antall registrerte	4	9	8	6	3
Andel registrert av-tilbud	36,4%	31%	19,5%	21,4%	14,3%

Tabell 3: Tall fra opptak av studenter 2019-2023 MASV-MEHA.

MASV-PHYG	2019	2020	2021	2022	2023
Studieplasser	5	5	5	5	5
Antall førsteprioritetssøkere	30	18	48	39	52
Førsteprioritetssøkere pr. studieplass	6	3,6	9,6	7,8	10,4
Antall søkere gitt tilbud	8	5	14	7	10
Antall søkere som takker ja	7	4	7	5	4
Antall registrerte	5	2	5	3	2
Andel registrert av-tilbud	62,5%	40%	35,7%	42,9%	20%

Tabell 4: Tall fra opptak av studenter 2019-2023 MASV-PHYG.

For de internasjonale programmene vet man ennå ikke hvordan innføringen av studieavgift fra høsten 2023 slår inn på sikt. MASV-MEHA har pleid å rekruttere flest studenter fra universitet i land instituttet har samarbeidet med, som Nepal og Ghana, og hadde tidligere et forholdsvis jevnt opptak gjennom kvoteprogrammet. Da kvoteprogrammet ble lagt ned i 2015, valgte instituttet å beholde programmet, da det ikke kostet noe særlig å opprettholde det. Antall studenter på programmet har vært noe varierende, men de har stort sett kommet fra land utenfor EU/EØS. Innføringen av studieavgiften medfører at instituttet i større grad vil måtte markedsføre programmet til studenter i EU/EØS for å fylle studieplassene. Til forskjell har MASV-PHYG stort sett rekruttert studenter fra Europa, og stiller kanskje derfor noe sterkere.

Programmenes innhold og oppbygning

Som nevnt følger studentene på de tre masterprogrammene det samme studieløpet, med fellesemner, fordypningsemner og ordningen med milepæler. Det første studieåret er i stor grad rettet mot å gi studentene tilstrekkelig faglig og metodisk kompetanse til å kunne gjennomføre masteroppgaven på 60 studiepoeng i andre studieår. Studentene starter å jobbe med tema for masteroppgaven allerede de første ukene på studiet, og får tildelt veileder tidlig i første semester. I fellesemnene, GEO308 Vitskapsteori og forskningsdesign for geografer og GEO310 Skrivekurs og prosjektdesign, rettes undervisningen mot å utvikle en prosjektidé basert på valg av tema og problemstilling for masteroppgave. Undervisningen på GEO308 er videre tilpasset de tre studieretningene, ved at naturgeografistudentene følger egne forelesninger og seminarer etter de første tre forelesningene som er felles for alle. De studentene jeg snakket med hadde noe ulik opplevelse av hvordan dette fungerte. Mens naturgeografene gjerne forholdsvis raskt ble koblet på eksisterende forskningsprosjekter og dermed i større grad opplevde at undervisningen i vitenskapsteori og forskningsdesign var direkte relevant for det masterprosjektet de skulle jobbe med i 2. semester, opplevde samfunns- og miljøgeografistudentene emnet som en litt brå start på masterstudiet. Samfunns- og miljøstudentene mente GEO308 kom litt tidlig i studieløpet og at relevansen til masterprosjektet ikke ble like tydelig for dem som for naturgeografistudentene. Sett i sammenheng med GEO310 mente disse studentene at 1. semester ble veldig «forskningsrettet» som de kalte det, og at dette skapte en del stress. Likevel mente alle studentene at GEO308 var et nyttig

kurs å ha med seg videre i studieløpet, og at kanskje mye kunne løses med at emnets relevans ble kommunisert tydeligere. Emneansvarlig forteller om noen av de samme utfordringene som samfunns- og miljøgeografistudentene, og har satt i gang tiltak blant annet for å bedre studentenes opplevelse av emnets relevans. Kanskje er det også slik at vitenskapsteori er noe som må modnes litt og at forståelsen av relevans blir tydeligere litt lengre ut i studieløpet. Noen av studentene mente også at kurset var viktig for å skape tilhørighet til geografifaget.

GEO310 er et mer praktisk kurs hvor målsetningen er at studentene skal få skrivetrening, opplæring i litteratursøk og referanseteknikk, og hvordan designe et forskerprosjekt. Gjennomgående jobber studentene med å definere, avgrense og utvikle sitt eget masteroppgaveprosjekt, og sluttvurderingen er en prosjektbeskrivelse som vurderes til bestått/ikke bestått. I tillegg til forelesninger jobber studentene i grupper med å kommentere og vurdere hverandres utkast til prosjektskisse. Alle må også presentere prosjektskissen sin muntlig i et seminar, som også utgjør milepæl 1.

GEO310 er kanskje det kurset som det var mest ulike oppfatninger om både blant studentene og de vitenskapelig ansatte. Som for GEO308 skilte naturgeografistudentene seg ut med å ha stort utbytte av kurset. Disse studentene opplevde koblingene mellom GEO310 og GEO308 som god, og at kursene sammen med metode- og feltkursene bidro til det de beskrev som et godt oppbygd studieprogram hvor kompetansen ble bygd steg for steg. Samfunns- og miljøgeografistudentene opplevde derimot fokuset på å definere et masterprosjekt så tidlig som stressende, og at de ikke hadde tilstrekkelig faglig fordypning til å kunne ta en god avgjørelse. De beskrev også kurset som «billige» studiepoeng, og mente kravene som ble stilt kanskje var litt lave. Sammen med GEO308 hvor de også må jobbe med eget masterprosjekt og systemet med milepæler, bidro GEO310 til at disse studentene opplevde at selve masteroppgaven fikk et noe for stort fokus i utdanningsløpet. Som en av dem sa: «Det er jo en fordel at vi kommer raskt i gang med masteroppgaven, men vi føler på en måte at oppgaven er på 90 studiepoeng og ikke 60». Samfunns- og miljøgeografistudentene ønsket seg heller et kurs som kunne gi mer faglig input til det kommende arbeidet med masteroppgaven, fremfor å måtte bruke 10 sp. på skriveopplæring og prosjektskisse. Et unntak er studentene på MASV-MEHA, som fortalte at GEO310 hadde vært en slags «eye-opener» i forståelsen av forskningsprosessen og arbeidet med tekst. Også blant de vitenskapelige ansatte var det flere som trakk fram betydningen av god skriveopplæring, og at diskusjonene rundt kunstig intelligens og plagiering de siste årene viser at kurset stadig er aktuelt. Samtidig er flere ansatte usikre på hvorvidt studentene presses for raskt inn i et masterprosjekt, og om det burde vært stilt noe større krav til studentene på kurset. Selv om det var ulike opplevelser av læringsutbyttet blant studentene på de ulike studieprogrammene og spesialiseringene, trakk alle fram GEO310 som et viktig kurs for å bli kjent og bygge en slags kulltilhørighet. Gruppearbeidet hvor de leste og kommenterte på hverandres prosjektskisser bidro videre til at de ble mer trygge på hverandre.

Også metodeundervisningen i 2. semester er tett koblet til arbeidet med masteroppgaven. Her velger studentene kurs basert på studieretning. MASV-MEHA og MASV-GEO studieretning samfunnsgeografi og miljø- og landskap velger GEO306 Metodar i Samfunnsgeografi, som skal forberede studentene til eget feltarbeid. Det faglige innholdet fokuserer på kvalitativt feltdesign, fortolkning og analyse av kvalitative feltdata og ulike typer tekster, samt diskursanalyser. Studentene får også øving i å reflektere rundt etikk og egen forskerrolle i forhold til sitt eget masteroppgavearbeid. Vurderingen er en hjemmeeksamen, hvor studentene må lage et forskningsdesign og reflektere rundt dette. Sammen med milepæl 2 bidrar GEO306 til at studentene er godt forberedt på eget feltarbeid. Tilsvarende tar

naturgeografistudentene på MASV-GEO og MASV-PHYG GEO341 Master Level Field Course in Physical Geography. Sammen med GEO316 Practical Skills in Remote Sensing and Spatial analysis, og GEOG313 Field and Laboratory Methods in Physical Geography som alle tar 1. semester, mente naturgeografistudentene at de fikk et solid grunnlag for arbeidet med masteroppgaven. 2. semester også som sagt godt tilrettelagt for at disse studentene kan ta emnepakker på Universitetssenteret på Svalbard.

Overordnet var de studentene jeg fikk snakket med godt fornøyde med det faglige innholdet og oppbyggingen av masterprogrammene. Det er også mitt inntrykk av utdanningskvaliteten på programmene. Masterprogrammene gir både en god faglig fordypning, og den kompetansen studentene trenger for å kunne gjennomføre et selvstendig mastergradsarbeid. Mange av emnene gir også studentene trening i å lese, presentere og diskutere artikler og annen faglitteratur gjennom seminarundervisning, noe som bidrar til å bygge den selvstendigheten. Ordningen med milepæler sikrer god progresjon i arbeidet med masteroppgaven. Selv om særlig samfunns- og miljøgeografistudentene opplevde det første året som noe stressende på grunn av at de måtte jobbe så mye med eget masterprosjekt i flere av kursene, sa de også at milepælene var til god hjelp og at de så verdien av å jobbe såpass mye med prosjektet i løpet av det første året. Flere mente likevel at instituttet kunne jobbe litt mer med koblingen til arbeidslivet, og at de ønsket et litt større fokus i undervisningen på hvordan kompetansen de får er relevant for ulike typer jobber. Noen var også usikre på hvorvidt masterutdanningen var så «forskningsbasert og mindre rettet mot det praktiske» som de sa, at de ikke hadde nok metodekompetanse eller praktisk kunnskap som etterspørres i arbeidslivet. En av studentene trakk fram kompetanse i kvantitativ metode som noe hun gjerne skulle hatt mer av, da det var etterspurt i en jobbannonse hun tenkte var relevant. Noen nevnte også at GEO316, som er et valgfritt emne også for samfunns- og miljøgeografistudentene inkl. MASV-MEHA, i for stor grad er rettet mot naturgeografi til at det følte tilstrekkelig relevant for deres spesialisering og jobbmuligheter.

Sammenlignet med masterprogrammene jeg kjenner fra Institutt for geografi ved NTNU, er både oppbyggingen av programmene og læringsmålene i de ulike kursene i mye større grad bygd opp rundt masteroppgaven på 60 sp. som et viktig mål. Det betyr også at veiledere i mye større grad kobles på i første studieår, og allerede tidlig første semester. Dette har flere fordeler, og ikke minst ser vi som har sensurert en del masteroppgaver fra UiB at kvaliteten på oppgavene er veldig god. Nå har jeg ikke undersøkt dette systematisk, men flere jeg har snakket med på eget institutt påpeker nettopp dette. Også hos oss tar studentene kurs i både fagfilosofi og forskningsdesign det første semesteret, men kursene går som et felles opplegg for alle og uten en kobling til studentenes arbeid med masterprosjekt. Undervisningen på de obligatoriske emnene er altså felles for både natur- og samfunnsgeografistudentene på både master- og lektorprogrammet i geografi, og kurset i forskningsdesign er bygd rundt et felles feltkurs hvor studentene jobber i grupper med å designe og gjennomføre et lite forskningsprosjekt de selv er med på å uforme. Sammenlignet med geografi ved UiB, har vi også en større variasjon i studieprogrammene vi tilbyr med tanke på størrelse på masteroppgaven. For eksempel kan studentene på masterprogrammet i Innovasjon og bærekraftig samfunnsutvikling velge enten 30 sp. internship og 30 sp. masteroppgave, eller 60 sp. masteroppgave på 2 studieår (se: <https://www.ntnu.no/studier/mentresam>). De som velger internship skal i løpet av praksisoppholdet gjøre en selvstendig studie hvor de må anvende relevante teoretiske perspektiver for å drøfte erfaringer og noe innsamlet data. Studien presenteres både muntlig og i form av en skriftlig

rapport (for beskrivelse av kurset: <https://www.ntnu.no/studier/emner/GEOG3021#tab=omEmnet>). Studentene kan bygge videre på dette i masteroppgaven. Dermed sikres et faglig innhold i internship-ordningen som også bidrar til arbeidet de gjør på masteroppgaven. Erfaringene med dette alternativet har hos oss vært så gode at vi nå diskuterer å innføre valgfri masteroppgave på 60 sp. eller internship på 30 sp. og masteroppgave på 30 sp. også for masterstudentene i geografi. Dette for å øke attraktiviteten blant annet hos studentene som søker seg til mer praksisnære masterprogram ved NTNU. For eksempel har vi i lang tid mistet flere potensielle søkere blant de som tar bachelorgraden hos oss til masterprogrammene i Fysisk planlegging og Urban Ecological Planning på Institutt for arkitektur og planlegging.

En annen tilnærming til å sikre utdanningskvalitet på masternivå enn å bygge utdanningsløpet rundt masteroppgaven som et endelig mål, kan være å i tillegg ta utgangspunkt i den kompetansen som etterspørres i arbeidslivet. Eksempler som vi diskuterer hos oss, er hvorvidt studentene har tilstrekkelig metodekompetanse utover eget masterprosjekt, og om de har tilstrekkelig substansemner som de kan dra nytte av når de kommer ut i arbeidslivet. Dette behøver ikke å være en motsetning, men heller åpne opp for større fleksibilitet innad i masterprogrammene.

Programmenes profil og inndeling i ulike studieretninger

Studieprogrammernes faglige profil følger spesialiseringene fra bachelorgraden i geografi innenfor samfunnsgeografi, miljø- og landskapsgeografi, og naturgeografi. Spesialiseringene gjenspeiler de tre faggruppene i geografi på instituttet. Av de tre spesialiseringene er det kanskje naturgeografi som skiller seg mest ut som en egen retning, om en ser på oppbygging av masterprogrammene og hvordan det faglige innholdet i utdanningen presenteres på instituttets nettsider. Samfunns- og miljøgeografistudentene har like valgmuligheter med tanke på kurskombinasjoner og følger også samme undervisning i de emnene hvor studentgruppene deles inn etter studieretning (se omtale av GEO308 og GEO310 over). Unntaket er MASV-MEHA som ikke har mulighet til å ta GEO328 Planlegging og samfunn, da undervisningen går på norsk. Naturgeografene opplever også, som allerede nevnt, i større grad enn samfunns- og miljøgeografene en god sammenheng og progresjon mellom kursene og i hvordan masterprogrammet er bygd opp.

Mens naturgeografene ikke har særlige valgmuligheter i emnetilbudet, foruten at det tilrettelegges for studieopphold på UNIS som mange benytter seg av, har samfunns- og miljøgeografene flere valgemner. Av teoriemnene er GEO337 Discourses, Politics and People et obligatorisk emne for MASV-GEO, studieretning miljø- og landskapsgeografi, og for MASV-MEHA. MASV-GEO, studieretning samfunnsgeografi har ingen studieplanfestede teoriemner, men GEO328 Planlegging og samfunn ble av både ansatte og studenter oppfattet som det viktigste emnet. GEO328 vil ifølge emneansvarlig endre navn til Samfunnsplanlegging og stedsutvikling fra neste studieår. Kurset går på høstsemesteret, og samfunnsgeografistudentene kan velge dette bort til fordel for GEO330 Theories of Land Use om de ønsket det. Studentene opplevde kurset som svært relevant både for fremtidig arbeidskarriere og for videre arbeid med masteroppgaven. De satte stor pris på at både undervisningen og så mye av pensum var på norsk, og mente kurset ga dem et særlig godt innblikk i den norske plankonteksten og de utfordringene og mulighetene som norske kommune står ovenfor i dag. Også

miljøgeografistudentene mente GEO328 var relevant for deres spesialisering og «spissing» mot arbeidslivet som de kalte det. Studentene jeg snakket med på MASV-MEHA etterlyste mer fokus på planlegging i sitt utdanningsløp, da de mente dette ville styrke jobbmulighetene senere.

Samfunns- og miljøgeografistudentene var forholdsvis fornøyde med emnetilbudet utover fellesemnene i vitenskapsteori, forskningsdesign og metode (se fig. 2 og 3 for en oversikt). Av studieplanen er det et noe utydelig skille mellom studieretningene i samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi. At samfunnsgeografi ikke har et eneste emne som er obligatorisk for studieretningen bidrar til dette. Mens de internasjonale studentene på MASV-MEHA hadde en tydelig oppfatning av studieprogrammets profil som knyttet til FNs bærekraftsmål og bærekraftig forvaltning og samfunnsutvikling, hadde de norske studentene på MASV-GEO noe ulike oppfatninger om hva som skilte fagfagene i samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi fra hverandre. Noen mente skillet gikk mest mellom metodiske tilnærminger og at miljøgeografene i større grad brukte kartleggingsmetoder og GIS ute i felt. Andre mente skillet gikk mer på hvilke problemstillinger som ble undersøkt. En av studentene hadde sin bachelorgrad fra UiO, og klarte ikke å se at det var noe forskjell på de to studieretningene. Også flere av de ansatte var noe usikre på hvorvidt inndelingen mellom en spesialisering i samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi er hensiktsmessig, og om kanskje tiden var moden for å se nærmere på hvordan den faglige aktiviteten er organisert i tre faggrupper. Noen etterlyste mer samarbeid på tvers, mens andre var usikre på om forskningsaktiviteten og undervisningen ble synliggjort på en god måte. Kanskje bidrar faggruppens identitet og forankring i ulike 'geografier' til å gjøre inndelingen og diskusjonene rundt dette unødvendig komplisert? Uansett er dette en diskusjon som, hvis det er et reelt behov i staben for å ta den videre, må være en del av en større strategidiskusjon om hvordan en best kan synliggjøre og bygge sterke fagmiljøer på instituttet.

Den tredelte spesialiseringen på både bachelor- og masternivå er altså knyttet til instituttets tre faggrupper innenfor naturgeografi, samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi. På informasjonssidene til MASV-GEO på instituttets nettsider får vi mer informasjon om de ulike faggruppene. Selv om det er noe overlapp mellom hvordan samfunnsgeografi og miljøgeografi beskrives, fremstår de som godt definerte faggrupper etter å ha lest mer om forskningen og undervisningen som presenteres under de ulike gruppene. Informasjonen er lett tilgjengelig i form av de overordnede temaene gruppene jobber med, og du kan bla deg videre til relaterte forskningsprosjekter. På nettsidene får tilknyttede masterprosjekt også stor plass, og det er små smakebiter fra både studenter og ansatte fra feltarbeid, prosjekter og annet. Uten å være student selv, synes jeg disse sidene virker innbydende og viser mulighetene i de ulike spesialiseringene. På informasjonssiden til masterprogrammet er også studieløpet godt forklart, og det er lagt inn små videoer som både forteller mer om det å være student, og hvilke jobber en kan få etter studiet. Det eneste som kanskje kunne vært skrevet litt mer konkret, er det som står under «Kva kan du jobbe som» (se fig. 4). Interesserte studenter vil kanskje klikke seg videre på lenken hvor tidligere studenter forteller hvor de jobber, så noen stor utfordring er dette neppe for å tiltrekke studenter. Blar du deg fram og tilbake for å utforske instituttets nettsider, får du en god miks av informasjon om både ulike utdanningstilbud, forskningsprosjekt, diverse nyhetssaker, jobbmuligheter og ulike arrangement. Fra mitt ståsted synes jeg disse nettsidene fungerer godt som informasjonskanal om instituttets profil og utdanninger.

Kva kan du jobbe som?

Geografar har ein tverrfagleg bakgrunn som gjer dei godt eigna til å jobbe saman med andre i tverrfaglege team. Dei har gode metodiske ferdigheiter og er gode på problemløysing og rapportskriving.

Geografar

- forstår drivkreftene bak miljø-, landskap- og klimaendringar og konsekvensane deira
- analyserer bruk og forvaltning av naturressursar
- planlegg og utviklar stader og byar for framtida, og arbeider med næringsutvikling, velferd og lokalisering av arbeidsplassar
- forstår korleis matsikkerheit, ekstremvær og klimatilpassing heng saman
- bruker kart og geografiske informasjonssystem (GIS) til å visualisere og analysere data

Figur 4: Utdrag fra instituttets informasjonsside om masterutdanningen i geografi, <https://www.uib.no/studier/MASV-GEOG>.

Det samme inntrykket har jeg av de engelske nettsidene. Faggruppene er presentert noe ulikt på norsk og engelsk og nyhetene er, naturlig nok, ikke de samme. Ikke alle lenker fungerer ennå, men slik jeg har forstått det jobbes det med en oppdatering av nettsidene. Både SVGEO-PHYG og SVGEO-MEHA konkurrerer med andre internasjonale studieprogram om å tiltrekke seg søkere. Med innføringen av studieavgift er det grunn til å tro at konkurransen blir hardere også for studieprogram som tradisjonelt har tatt opp studenter fra EU/EØS og Sveits. Dette fordi studieprogram som har basert mye av opptaket sitt på land utenfor EU nå retter fokuset mot Europa. Hvordan dette vil påvirke det internasjonale masterprogrammet i naturgeografi er vanskelig å si. Studentene på SVGEO-PHYG understreket betydningen av å være til stede på sosiale medier for å rekruttere studenter, og da helst kanaler som Instagram og Tik Tok. Det kan tenkes at instituttet må legge noe mer ressurser i å markedsføre de internasjonale programmene for å klare å fylle studieplassene. Et studieprogram jeg kjenner godt fra egen institusjon er Urban Ecological Planning (UEP), som er hardt rammet av innføringen av studieavgift. Programmet har tidligere nesten utelukkende tatt opp studenter fra land utenfor Europa, og er derfor i en omstillingsfase hvor de risikerer nedleggelse. Til nå har de lyktes godt med å fylle studieplassene med norske og europeiske studenter basert på målrettet markedsføring i sosiale media, på stands på karrieredager på norske universitet, og ved å legge ut så mye informasjon som mulig på studieprogrammets nettsider (se <https://www.ntnu.edu/studies/msa1/student-life>). For å lykkes har UEP blant annet jobbet mye med egne studenter, og de ansatte har jevnlig postet små filmsnutter på sosiale media. Som nevnt vil utfordringene med å rekruttere internasjonale studenter kanskje bli større på MASV-MEHA enn på MASV-PHYG. I mengden internasjonale studieprogram som rettes mot bærekraftig utvikling både i Norge og Europa, tror jeg videre det vil være avgjørende å ha en tydelig profil som gjør at programmet skiller seg noe ut. Det blir enda viktigere å vise frem mulighetene både som student og på arbeidsmarkedet etterpå.

Programmenes organisering i tre ulike program

Gjennomgangen av studieprogrammenes oppbygning, innhold og faglige profil viser at de tre masterprogrammene i stor grad både administreres og undervises som ett studieprogram. Forskjellen mellom studieløpene og det faglige innholdet er større mellom de ulike fordypningene enn mellom studieprogrammene, og kanskje størst mellom spesialiseringen i naturgeografi og spesialiseringene i samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi. Administrativt har jeg ikke funnet store utfordringer ved måten masterutdanningen i dag er organisert på, foruten at det hender at norske studenter søker seg til det engelske programmet i stedet for det norske slik at en må rydde litt opp i dette i etterkant. Programmene er organisert under ett programstyre, som også er instituttets undervisningsutvalg. I og med at de internasjonale programmene i praksis har samme innhold og studieløp som to av de norske fordypningene, er det videre vanskelig å se at måten programmene er organisert i dag har noen ekstrakostnader med tanke på faglige og administrative ressurser når først studentene er tatt opp. Her må jeg ta et forbehold om at det kan være momenter jeg ikke er klar over.

Også studentene opplever i veldig stor grad at de er på samme studieprogram, på tvers av spesialiseringer og program. Selv om studentene har litt ulike løp i flere av kursene omtaler de seg selv som «samme gjeng». Det var et lite skille mellom studentene på MASV-PHYG og MASV-MEHA, med tanke på hvor integrerte de følte seg i studiemiljøet. Mens MASV-PHYG-studentene følte seg som en integrert del av de norske studiemiljøet, trakk MASV-MEHA-studentene frem språk som en barriere både i undervisningen og i det sosiale livet på fritiden. For eksempel hadde de norske studentene lett for å bytte over til norsk når de jobbet med gruppearbeid. At de internasjonale miljøgeografistudentene er en mindre gruppe enn de internasjonale naturgeografene, kan kanskje ha noe å si for denne dynamikken.

Etter å ha sett nærmere på de tre studieprogrammene, er det utfordrende å gi et entydig svar på hvorvidt organiseringen i tre ulike masterprogram er hensiktsmessig. Sett fra NTNU er det likevel noe overraskende at instituttet har fått beholde studieplassene med så lavt og varierende opptak over tid. Hos oss ville ikke dette være mulig, da Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap som «eier» av studieprogrammene, ville bedt oss om å omdisponere studieplassene til program med større opptak enten på eget eller andre institutt. Det er også overraskende å se at det er mulig å ha studieprogram med tilnærmet samme faglige oppbygging og innhold, bare med det argumentet at to av dem er rettet mot opptak av internasjonale studenter. Jeg tror ikke dette ville vært mulig hos oss. De internasjonale programmene våre har en oppbygging og faglig profil som skiller seg fra de norske programmene, og kan derfor ta opp både norske og internasjonale studenter. De er på en måte et supplerende tilbud og har også noen andre opptakskrav enn masterprogrammet vårt i geografi. Masterprogrammet i Globalisation and sustainable development har for eksempel en tverrfaglig profil og skiller seg ut fra masterprogrammet i geografi blant annet med valgemner utenfor eget institutt og obligatorisk internship (se <https://www.ntnu.edu/studies/msglopol>). Masterprogrammet i Natural Resources Management har også en tverrfaglig profil, og er et samarbeid mellom geografi og biologi (se <https://www.ntnu.edu/studies/msnarm/msnarm>).

Det finnes flere alternative måter å organisere masterprogrammene i geografi ved UiB på. En kan for eksempel tenke seg å slå sammen masterprogrammene til ett program som tar opp både norske og internasjonale studenter. Dette er en løsning som institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved UiO

ganske nylig har gått for (se <https://www.uio.no/english/studies/programmes/human-geography-master/index.html>). I så fall vil det være en utfordring å få synliggjort spesialiseringene godt nok slik at programmet tiltrekker seg internasjonale søkere. For MASV-PHYG-studentene var det svært viktig at naturgeografiprofilen var tydelig nok da de bestemte seg for å søke, og de mente også at det var viktig at naturgeografi ble tydeliggjort på vitnemålet. Dersom instituttet skulle gå for ett studieprogram, bør det derfor åpnes for at studentene søkte seg til spesialisering allerede ved opptak. Med ett program ville også alle emnene måtte gå på engelsk. For samfunnsgeografistudentene var dette noe de var opptatt av å beholde på norsk.

En annen alternativ måte å organisere studieprogrammene på, er å se for seg tre ulike program som følger de tre studieretningene på instituttet. Dette kan kanskje bidra med å tydeliggjøre de tre studieretningene enda mer, og særlig styrke samfunnsgeografi og miljø og landskapsgeografi som to ulike retninger. Dette kan også være en mulighet for at MASV-MEHA kan få flere søkere fra EU/EØS, dersom dette bidro til å synliggjøre hvordan studiet i bærekraftig utvikling på Institutt for geografi ved UiB skilte seg fra lignende studietilbud ved andre norske og europeiske universitet. Et tredje alternativ kan være å beholde programstrukturen mer eller mindre som den er i dag, og heller se nærmere på samgangen mellom samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi spesielt på det norske programmet. Organiseringen av programmene slik det er i dag har også en verdi for studentene fordi de i så stor grad føler seg som «samme gjeng» på tvers av studieretninger og program. I tillegg er utdanningsløpet samkjørt med tanke på fellesemner og oppfølging av arbeidet med å utvikle og gjennomføre en masteroppgave. Det er viktig at eventuelle endringer sees i sammenheng med kvalitetene på masterutdanningene i dag. Det kan likevel være verdt å ta en diskusjon på fordeler og ulemper med nye måter å organisere programmene på, både for å sikre en fortsatt rekruttering av internasjonale studenter og for å kanskje kunne øke attraktiviteten blant norske studenter.

Oppsummering og anbefalinger

Som jeg beskrev innledningsvis, ønsket instituttet i denne rapporten et eksternt blikk på masterprogrammene i geografi, men særlig fokus på programmenes struktur og organisering i tre ulike program. Jeg har diskutert dette ved å se nærmere på programmenes faglige innhold og oppbygning, programmenes profil og inndeling i ulike studieretninger, og til slutt organiseringen i tre ulike program.

Gjennomgangen viser at instituttet tilbyr et godt sammensatt utdanningsløp som gir faglig fordypning og bygger opp den kompetansen som trengs for å gjennomføre en god masteroppgave. Naturgeografene er i noe større grad enn samfunns- og miljøgeografistudentene fornøyd med utdanningsløpet slik det er i dag, og opplever ikke arbeidet med å definere masterprosjektet så tidlig som like stressende. En årsak til dette kan være at naturgeografistudentene i større grad knyttes til de ansattes forskningsprosjekter. I samtale med studenter og ansatte trekkes videre GEO310 frem som et kurs det kan være verdt å se nærmere på. Gjennomgangen av programmenes faglige innhold og oppbygning viser også at undervisningen på fellesemnene og ordningen med milepæler er viktige for å sikre progresjon i studentenes arbeid med masteroppgaven. Dette har på mange måter vært en suksess med tanke på å legge til rette for at studentene skal kunne gjennomføre gode, forskningsbaserte masteroppgaver. Samtidig kan det være verdt å åpne opp for en diskusjon rundt hvorvidt det er mulig å tenke seg noe større fleksibilitet i utdanningsløpet. Dersom instituttet i større

grad ønsker å tiltrekke seg internasjonale studenter, kan det også være nødvendig å gjøre noen grep med tanke på hvordan studieprogrammenes profil kommuniseres og markedsføres.

Studieprogrammenes faglige profil viderefører de tre studieretningene fra bachelor innenfor naturgeografi, samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi. I masterprogrammene er tilbudet til samfunnsgeografistudentene i stor grad det samme som for miljø- og landskapsgeografistudentene. Studieretningene fremstår som noe overlappende, og det er litt uklart hva som skiller dem fra hverandre om en tar utgangspunkt i studieplanen og studentenes erfaringer. Derimot kommer de to retningene litt tydeligere frem om en leser mer om faggruppens undervisning og forskningsaktivitet på instituttets nettsider. Om studieprogrammene skulle organiseres på en annen måte enn i dag, vil det nødvendigvis berøre både samgangen mellom de ulike studieretningene og hvor tydelig studieretningene fremstår som egne faglige fordypninger. Organiseringen av studieprogrammene vil også kunne få betydning for attraktiviteten blant internasjonale søkere. Ulike måter å organisere programmene på vil ha litt ulike fordeler og ulemper. Det vil likevel være verdt å se nærmere på både studieprogrammenes faglige profil, og inndeling i tre ulike program dersom instituttet ønsker å tiltrekke seg flere søkere.

Som nevnt synes jeg det er utfordrende å gi et entydig svar på hvorvidt dagens organisering i tre ulike masterprogram hensiktsmessig eller ikke. En årsak til dette er at dette fort berører både instituttets faglige identitet og strategiske valg. Kanskje nettopp derfor er dette en diskusjon instituttet bør ta. På bakgrunn av dette har jeg følgende anbefalinger:

- Vurdere hvorvidt det kan være hensiktsmessig å åpne opp for noen alternative utdanningsløp innenfor studieprogrammene for å øke attraktiviteten, for eksempel ved å legge til rette for internship eller andre kurs som knyttes tettere opp til et kompetansebehov i arbeidslivet.
- Vurdere om det kan være hensiktsmessig å gjøre studieretningene innen samfunnsgeografi og miljø- og landskapsgeografi enda tydeligere, eller om det er en fordel at emnetilbudet her er mer eller mindre sammenfallende.
- Vurdere om det kan være hensiktsmessig å gjøre tiltak på SVGEO-MEHA for å øke attraktiviteten blant studenter fra EU/EØS. Programmets profil og mulighetene studieprogrammet gir, er her av stor betydning. SVGEO-PHYG har en tydelig profil og et attraktivt studietilbud som blant annet inkluderer opphold på UNIS. God markedsføring er likevel avgjørende for å tiltrekke seg nok søkere.
- Vurdere fordeler og ulemper med å organisere studieprogrammene på andre måter enn i dag, og om en alternativ organisering kan bidra med å styrke utdanningskvaliteten, programmenes faglige profil og attraktivitet, og en mangfoldig studentgruppe.

Vedlegg 1: Møteplan programsensor 7. og 8. februar 2024

Institutt for geografi, møterom 713

7. februar

Tidspunkt	Møte med	Rolle
10.00-11.00	Gidske L. Andersen	Undervisningsleiar, emneansvar GEO317 og GEO350
11.00-12.00	Ingelinn Marifjæren m.fl.	Studentane MASV-GEOG
12.00-13.00	Lunsj	
13.00-13.30	Peter Andersen	Emneansvarleg GEO310
13.30-14.00	Svein Olaf Dahl	Emneansvarleg GEO341
14.00-14.30	Kristian Vasskog	Emneansvarleg GEO313
14.30-15.30	Bernard Konadu Tibusiso Tandzzile Mdluli	Studentane MASV-MEHA

8. februar

Tidspunkt	Møte med	Rolle
09.00-09.30	Grethe Meling	Studieadm.
09.30-10.00	Olena Dubovyk	Emneansvarleg GEO316
10.00-10.30	Daniel Puig	Emneansvarleg GEO324
10.30-11.00	Knut Hidle	Emneansvarleg GEO328
11.00-11.30	Ole Reidar Vetaas	Emneansvarleg GEO330
12-13	Lunsj	
13.00-13.30	Jack Michael Daniel Crouch Emanuel Patrik Berchtold	Studentane MASV-PHYG

16. februar på Zoom

10.00-11.00	Knut Hidle	Emneansvarleg for GEO328
14.00-14.45	Connor Cavanagh	Emneansvarleg for GEO308 og GEO337

21. februar på Zoom

13.00-14.00	Ragnhild Overå	Emneansvarleg for GEO306
-------------	----------------	--------------------------

Vedlegg 2: Oversikt over skriftlig datamateriale

- Studieplanene for masterprogrammene i geografi
- Institutt for geografi sine nettsider, <https://www.uib.no/geografi> med undersider
- Tallmateriale for søknad, opptak og gjennomføring
- Studiekvalitetsmeldingen 2022 for Institutt for geografi
- Rapport fra ekstern fagfelle i 2020 med fokus på frafall og overgang fra bachelor- til masterprogrammet i geografi
- Rapport fra ekstern fagfelle i 2023 med fokus på bachelorprogrammet i geografi
- Rapport fra arbeidsgruppen Satsing på master ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Bergen